

Eskişehir'de Yeni Bir Zararlı Böcek

(Sphenoptera carceli E. ve G.)

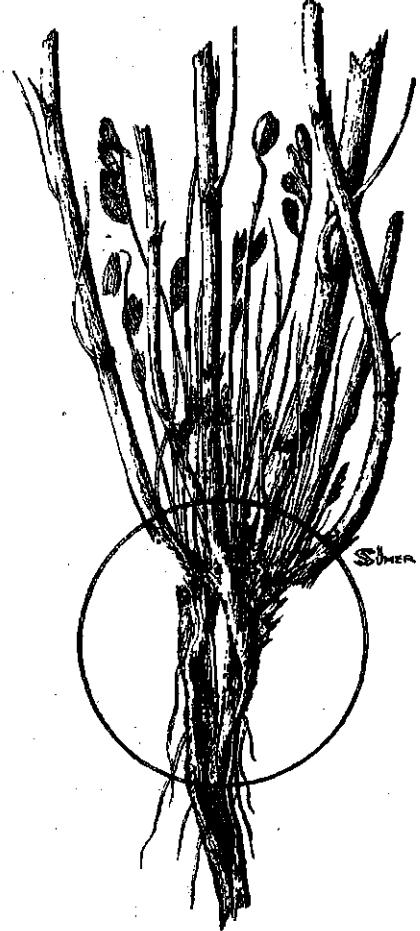
Sadrettin ERKILIÇ - Sulhi SÜMER

1951 sonbaharına doğru Eskişehir'de Tohum Islah ve Üretim İstasyonu'nun korungalarında mühim zarar yaptığı bildirilen bir böcek ve tahribatının numunelerini almıştık. Buprestidae familyasından olan bu Coleopter'e yurdumuzda ilk defa rastlıyorduk. Katî teşhis için Londra'ya British - Museum'a gönderdiğimiz numunelerin Sphenoptera carceli E - G. olduğu öğrenildi. Teşhisi sayın B. J. Atkinson'a medyunuz.

Yaşayışı ve mücadele usulleri bir tarafa, hattâ ismine bile mevcut literatürlerimizde rastlayamadığımız bu mühim zararlı üzerinde bu sene orijinal çalışmalar yapılması icap etmektedir.

Sphenoptera cinsine dahil diğer bazı nevelerin bilhassa pamuk ve şeftalide bizim korungalardakine benzeyen tahribatına Afrika ve Güney Asya'da rastlandığı bilinmektedir. Meselâ Sphenoptera lafertei Thoms. Hindistan'da şeftalide zarar yapmıştır (1). Sphenoptera gossypii Cotes Sudan'da pamuk nebatının sakını oymuştur. Keza Sphenoptera neglecta Klug, Sphenoptera Kolbei Kerr ve Sphenoptera devorans Obend neveleri de aynı memlekette pamukta tahribata sebep olmuşlardır (2). Sphenoptera gossypii Cotes'in Güney Hindistan'da da pamukta zarar yaptığı anlaşılmaktadır (3). Nigeria'da flo-

rin Vilâyetinde pamuk nebatının köklerini oyduğu (4), Sudan'ın Gezi-

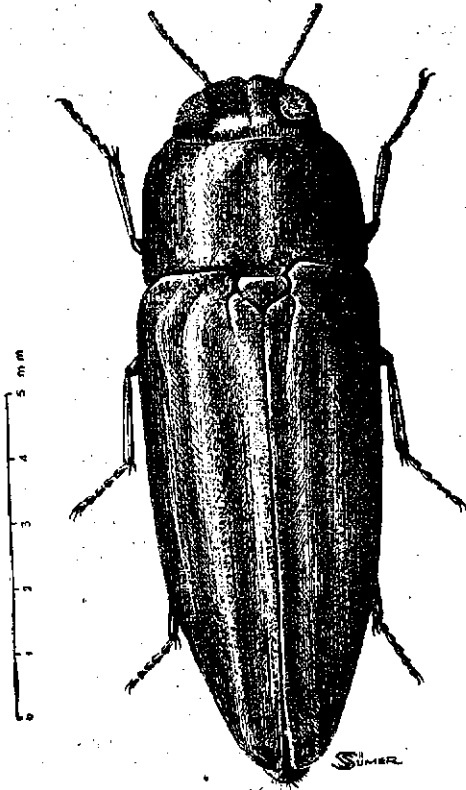
(Şekil : 1)

Korunga (Onobrychis sativa) kökünde Sphenoptera carceli E. - G. tahribatı.

ra bölgesinde mevsim sonunda sapların sökülerek imhası suretiyle zara-

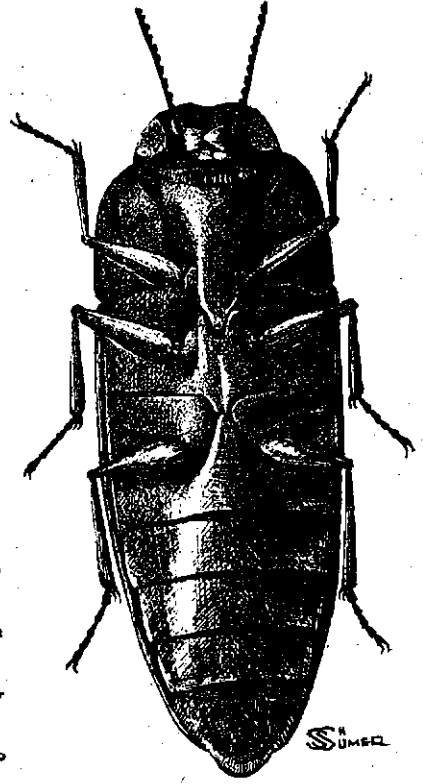
rın çok azaltılabildiği anlaşılmaktadır (5). *Sphenoptera carceli* E - G haşeresi ve zararına ait hiçbir kayda rastlanılmamaktadır.

Larvlar sarımsı beyaz renkli ve şekil itibariyle tipik bir Buprestid larvidir. Ergin böcek 11 mm. kadar uzunluktadır (Resim 2 ve 3). Umumi

(Şekil : 2)

Ergin *Sphenoptera carceli*
(üstten görüntüsü)

(Şekil : 3)

Ergin *Sphenoptera carceli*
(alttan görüntüsü)

Bizde korungalardaki tahribat bilhassa kök boğazında vukubulmaktadır. Burası larvlar tarafından oyulmakta ve açılan geniş kovuklar sebebiyle nebat kurumaktadır. Kök boğazından ayrılan dalların dip taraflarında da ehemmiyetli surette bazı harici yenikler müşahade edilmektedir (Resim : 1).

renk bakırımsı kahverengi ve madeni parlaklıktır. Siyah olan gözler istisna edilirse vücut, elitra, pronotum, baş, antenler ve bacaklar mütecanis olarak umumi rengin aynıdır. Zararlı böceğe ait mütemmim morfolojik ve biyolojik malûmat ile mücadele çareleri orijinal çalışmaları müteakıp yayımlanacaktır.

A new insect pest for Turkey
(*Sphenoptera carceli* E - G)

S u m m a r y

Late Summer 1951 some Specimens of *Sphenoptera carceli* E - G (col. Bup.) were received from Eskişehir district in Central Anatolia.

We are much indebted to Dr. B. J. Atkinson and to Commonwealth Institute of Entomology for the identification of the beetle. A brief description of the larvae and adult of the same and some references on the damage of other species of the genera in India and Sudan are given.

The larvae of *Sphenoptera carceli* E - G were found destructive in-

side the upper part of the main roots of *Onobrychis sativa* tunneling large cavities and killing the plant.

L I T E R A T U R E

1. Fotedar (M. R.) and Kapur (A. P.) : Sci. Rep. agric. Res. Inst. New Delhi 1940 - 41 pp. 57 - 63. Delhi 1942.
2. Bedford (H. W.) : Rep. Agric. Res. Serv. Sudan 1935. pp. 63 - 96, 1 fig., map. 1 fig. Wad Madani (1936).
3. Ramakrishna Ayyar. (T. V.) and Mani (M. S.) : Rec. Indian Mus. 39, Pt. 2, pp. 125 - 127 Calcutta 1937.
4. Golding (F. D.) : Emp. Cott. Gr. Rev. 15., No. 3, pp. 224 - 227 6 refr. London July 1938.
5. Bedford (H. W.) : Rep. agric. Res. Serv. Sudan 1936 pp. 38 - 52 Wad Madani 1937.